

υπο τὸ νόμου ἐπιβαλλομένας αὐταῖς υποχρεώσεις.
Ἡ μετακίνησις δὲ τοῦ σχολικοῦ ἔτους τότε δὲν θὰ καθίσταται ἀναγκαία παρὰ διὰ τὰ ὄρεια μέρη ἔνθα καὶ ἤδη ἐφαρμόζεται.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ

Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ Βερολινίῳ ἐφημερίδι «*Ημέρα*» (μέρ. εἰκονογρ. 22 Μαρτ. 1908) ἄρθρον τοῦ διαπρεποῦς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βερολίνου καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφίας καὶ Παιδαγωγικῆς Φριδερίκου Πάουλσεν, ἀνδρὸς οὔτινος ἡ γνώμη θεωρεῖται ἐν τοῖς ἐκπαιδευτικοῖς πράγμασι τῆς Πρωσσίας ὡς αὐθεντία ὑπὸ τε τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων. Τοῦ ἄρθρου τούτου, ὅπερ καὶ δι' ἡμᾶς εἶνε λίαν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν παιδαγωγικὴν του σπουδαιότητα, καταχωρίζομεν ἐνταῦθα μετὰ φρασιν.

* * *

«Ἡ αὐτοκτονία μαθητοῦ τινος ἐν τινι Γυμνασίῳ τοῦ Βερολίνου ἐξακολουθεῖ ἀπαύστως ὑπὸ εὐρύτερων κύκλων νὰ συζητῆται. Καὶ νῦν ἀκριβῶς ἀναγινώσκω ἐν τῇ «*Ἐφημερίδι τῆς Φραγκφούρτης*» διατριβὴν τινα ἐν ἣ κατηγορεῖται καθηγητῆς Παραρρηνίου Γυμνασίου, ἐν τέλει δὲ τῆς διατριβῆς ταύτης ἐπισυνάπτεται βαρεῖα μομφή κατὰ τε τοῦ Σχολικοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ ὑπουργείου, ὅπερ τὰς εἰς αὐτὸ ὑποβληθείσας καταγγελίας κατὰ τοῦ περι οὗ ὁ λόγος καθηγητοῦ βραδύτατα καὶ ἄνευ τῆς προσηκούσης, ὡς λέγουσι, προσοχῆς ἐξήτασε.

Τὴν τε περίπτωσιν ταύτην, ἣτις εὐτυχῶς δὲν κατέληξεν εἰς τραγικὸν τέλος, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν «*μεταφύτευσιν*» τοῦ νευρικοῦ γενομένου μαθητοῦ εἰς ἄλλο Γυμνάσιον, ὅσον καὶ τὸ δυστύχημα τοῦ Βερολινίου μαθητοῦ ὀλίγον γνωρίζω ὡς πρὸς τὰς λεπτομερεστέρας αὐτῶν περιστάσεις. Ἀποδέχομαι ὅτι πάντα συνέβησαν ἐνταῦθα μὲν ὡς ἐξετέθησαν ἐν τῷ Δημοτικῷ Συμβουλίῳ τοῦ Βερολίνου, ἐκεῖ δὲ ὡς περιγράφονται ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐν τῇ μνημονευθείσῃ ἐφημερίδι. Δὲν δύναμαι καὶ δὲν θέλω διὰ τοῦτο νὰ ὑπερασπίσω τοὺς κατηγορουμένους διδασκάλους, ὧν ἀπαιτεῖται ἡ μετάθεσις ἢ ἡ ἀπόλυσις. Ἐπιθυμῶ μόνον νὰ παρακαλέσω τὸν ἀναγνώστην νὰ ἐξετάσῃ τὸ πρᾶγμα ἀπὸ τῆς ἄλλης ἀπόψεως. *Individuum est ineffabile*, τὸ ἄτομον εἶναι ἀνέκφραστον, ἀνεπίδεκτον ὀρισμοῦ, λέγει παλαιὸν ῥητὸν τῆς σχολαστικῆς φιλοσοφίας. Μία προσωπικότης εἶναι τι οὕτω πολύπλοκον, ὥστε δὲν δύναται τις αὐτὴν ὑπὸ μίαν ἔννοιαν νὰ ὑπαγάγῃ. Οὐδὲν λοιπὸν θαῦμα ἐὰν αἱ σχέσεις οὕτω περιπλόκων ἀτόμων δὲν εἶναι ἐνίοτε ἀνθηραί, οὐδὲ αὐτὸ τοῦτο ἔλλογοι. Τοῦτο ἰσχύει περὶ τε τοῦ διδασκάλου καὶ περὶ τοῦ μαθητοῦ καὶ περὶ τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους. Μένει τι πάντοτε μεταξὺ αὐτῶν τὸ ἀληθῶς παράλογον καὶ πολλακίς οὕτως ὥστε καὶ αὐτοὶ οὗτοι δὲν γνωρίζουσι τί εἶναι τοῦτο καὶ πόθεν προέρχεται. Πρὸ παντὸς συμβαίνει οὐκ ὀσπανάως ἵνα ὁ μαθητῆς